

ISSN 2010-9075

**БЕРДАҚ атындағы ҚАРАҚАЛПАҚ
МӘМЛЕКЕТЛИК УНИВЕРСИТЕТИНИҢ**

ХАБАРШЫСЫ

**БЕРДАХ номидаги ҚОРАҚАЛПОҚ
ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИҢ**

АХБОРОТНОМАСИ

ВЕСТНИК

**КАРАКАЛПАКСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО
УНИВЕРСИТЕТА им. БЕРДАХА**

1

НӨКИС 2015 НУКУС

**ИСТОРИЯ. СОЦИОЛОГИЯ.
ФИЛОСОФИЯ. ЮРИСПРУДЕНЦИЯ.**

Абдуллаев А., Нияметов А., Атаджанов Б. Ёшлар таълим олишларининг ташкилий-хукукий асослари	56
Айтмуратов Ж. Миллий к�ркем �неримиздиң раўажланыўында «Айқулаш жұлдызлары» ансамблиниң хызмети	60
Алимбетов Ю.Д. Взаимосвязь национального и общечеловеческого	63
Аметов Т.А. Қарақалпақстанда пуқаралар жыйынларына �ткерилген сайлаўлар	66
Дауменов Б., Мамбетназаров Г. Хуқыќый м�млекет х�м пуқаралық ж�мийетти қурыўда пуқаралардың �зин – �зи басқарыў уйымларының роли	69
Иматов А.М. Из истории становления и развития высшего законодательного органа государственной власти в период становления и развития каракалпакской национальной государственности	71
Кадыров К.Б. Из истории милиции Хорезма	74
Каллимбетов Н.А. Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңесиниң ўаќилликлери х�м оның депутатларының хуқыќый статусын ж�неде жетлистриў м�селелери.....	76
Камалов О.А. Махсулот �тказиб бериш соҳасидаги хукук нормаларини қўллаш амалиётини такомиллаштириш истиќболлари	78
Караманова Г. Тарийхымыз - �злигимиз, �згешелигимиз	81
Кдырниязов М.-Ш, Сайпов С.Т, Алимбетов А.К, Кдырниязов О.-Ш. Городище Пульжай	84
Қутлымуратов Ф., Қутлымуратова Н., Сейтова Л. Ер жетпегенлер ортасында қараўсызлық х�м хуқыќбузыўшылықтың алдын алыў	90
Қутыбаева Е.Д., �леўова Р.�. Шайыр Қулмурат Қурбаналы улының сиясий-хуқыќый к�з қараслары	93
Максетова М.К. Бабурдың м�млекетлик басқарыўындағы демократиялық принциплер	99
Оразбаев А.К. Инсоннинг си�сий онгини шаќлантыришда си�сий маданиятнинг роли ...	101
Реймова З.А., Даулетов Б. Участие органов самоуправления граждан в профилактике девиантного поведения среди несовершеннолетних в Республике Каракалпақстан	103
Сулайманов С.А. Аральская флотилия и его участие в военно-политических событиях в Хивинском ханстве	106
Утемуратова С.Ш., Бегжанова Г. Болаларни тарбиялаш ва уларга таълим бериш борасидаги қонун хужжатларни бузганлик учун жавобгарлик	108
Файзуллаева Т., Сейтова Л. Ёшларга оид давлат си�сатининг конституциявий асослари	111
Шерниязова Г. Демократияластырыў процесинде басшының орны	112

ФИЛОЛОГИЯ. ЖУРНАЛИСТИКА

Абдиназимов Ш.Н. Кутбтың «Хысраў х�м Шийрин» шығармасы х�м оның тили	115
Адилова Г.А. Қарақалпақстан қазақлары тилиндеги қоспа этнографизмлер	118
Гайлыева О.К. Зулфия Исроилованың д�ретийўшилигинде дослық темасының с�ўлелениўи	121
Кдырбаева Г.К. «Адам» концептосферасы бирликлериниң қарақалпақ наќыл-маќалларында с�ўлелениўи	125
Матмуратова Г.Б. О когнитивном аспекте английских одновалентных глаголов действия..	128
Смамутова Ш.А. Қарақалпақ-қазақ поэзиясында т�рийп қосықлардың орны.....	130

ИЛИМИМИЗ ПИДАЙЫЛАРЫ

Юсупов Қ.А. �дебияттаныўда салмақты орны бар алым	132
---	-----

НЕКРОЛОГ	136
-----------------------	-----

The article deals with the theme of friendship in the creative works of famous Uzbek poetess Zulfiya Isroilova and her poems' belles-letters translation into Turkmen.

Таяныш сөзлер: әдебият, көркем аударма, метафора, символ, косық, мушайра.

Таянч иборалар: адабиёт, бадий таржима, метафора, символ, шеър, мушоира.

Ключевые слова: литература, перевод, метафора, символ, стихотворение, мушаира.

Key words: literature, belles-letters translation, metaphor, symbol, poetry, creation.

«АДАМ» КОНЦЕПТОСФЕРАСЫ БИРЛИКЛЕРИНИҢ ҚАРАҚАЛПАҚ НАҚЫЛ-МАҚАЛЛАРЫНДА СӘЎЛЕЛЕНИҰИ

Кдырбаева Г.К.

Нөкис мәмлекетлик педагогикалық институт

Изертлеуимиз «адам» концептосферасының карақалпақ лингвомәдениятында вербал тәрийплениуиниң өзине тән қәсийетлерин үйрениўге қаратылған. Мақаламызда инсан образының философиялық, антропологиялық, психологиялық, лингвистикалық, лингвомәдени хәм когнитив лингвистикалық пәнлерде интеграл көз қарастан жантасыў тийкарында изертлеу әмеллерин алып барыў нәтийжесинде «адам» концептосферасын пайда етиўши тил бирликлериниң анализ етилиўи көзде тутылған.

Елимиздиң белгили тилши алымы Ш.Сафаровтың пикиринше, когнитив лингвистиканың тийкаргы ўазыйпасы инсан ағында болып өетуғын ментал процесслерин сөз хәрекетин менен байланыслы ҳалда үйрениў, оның анализ объекти болса бул билим алыў, оны әмелде колланыў хәм жеткизип бериў куралы хәмде соның менен бирге, оны пайда етиўши бирлик болған тил системасы болып есапланады [2,11].

Концепт – ментал курылма болып, ол түрли курамдағы хәм көринистеги билимлер кванты ямаса улыўмаласыўы есапланады [Кубрякова и др. 1996:90]. Концептлер инсан ағында пайда болатуғын түрли категориялардың тийкарын пайда етеди, олар ушын тийкаргы бөлим хызметинде келеди. Әдетте, концепттин тийкаргы қәсийетлери сыпатында оның ишки курылысы тәрепинен анық көриниске ийе емеслиги айтып өтилген, бирак булар оншелли ҳақыйқатқа жақын емес.

Концептосфера–көп қатламлы түсиник (концепт), ол индивидуал, топар хәм миллий концептосфераларға бөлинип үйрениледі.

Изертлеуимиз ушын топланған нақылларда «адам» концептосферасының системалы белгилери анықланады хәм анализ объекти сыпатында нақыллар анализи (паремиологик анализ) әмелге асырылады. Нақыл хәм мақаллардағы тийкаргы сөзлерди анықлаў тийкарында олардың майдан структурасын хәм тийкаргы концептлерди пайда етиў майдан орайын анықлаў хәмде бул арқалы концептосфераны пайда етиўши бирликлерин категорияластырыў принциплерин белгилеў мүмкин.

Категорияластырыў кубылысының биринши принципине тийкарлана отырып «адам» концептосферасы системасына кириўши интеллект, мийнет искерлиги, темперамент, зооним (интеллектуал қәсийет хәм мийнет искерлиги) сыяклы мазмундағы нақыллар таңлап алынды [Сафаров 2006:53-54].

Принциптин екениши басқышына көре таңланған нақыллар салыстырылады хәм тәрийпленеди.

Интеллектуал қәсийет: *Ақыллы адам азбайды, Жағалы кийим тозбайды; Ақылы жоқ адамға, Адырайған көз берер, Даўысы жоқ адамға, Сылдырлаған сөз берер; Нақылды бир айтпаса, Ақылсыз айтпайды, Ақыллы адам әңгимесин, Нақылсыз айтпайды; Еки жыллы қосылса, бир нүтин болады.*

Нақыллар курамының ең әҳмийетли, турақлы тәрийплердиң бири бул карама-қарсы уқсатыў болып табылады, яғнай ақыллылық ҳаққында пикир билдирилгенде, оның карама-қарсы тәрепи - ақмақлық, тентеклик, ақылсызлық ҳаққында әлбетте еслетиледи. Соның ушында, инсан характерин тәрийплеўдеги карама-қарсы қәсийетлердеги бундай ўқсатыўлар контрастивлиги көпшилик ҳалларда көркем текстлерде колланылады. Инсанның бундай характеристикасы туўрыдан туўры сөз бирликлери жеделлесиўинен хәмде контекстуал дәреженің карама-қарсы қойылыўы менен тәрийпленеди хәм бунда нақылдың антонимик мәнисин бериледи.

Мийнет искерлиги: Мийнет қабылети, мийнет искерлиги, мийнет сүйиўшилиги карақалпақ тилинде «мийнет», «жумыс», «ис» бирликлери жәрдеминде репрезентацияланады (билдириледи) хәм доминант тәрийп бирликлериниң бири есапланады: *Алтын отта белли, Адам мийнетте белли; Адамды шаршатқан заттың – Бәри мийнет; Адамды рәхәтлендирсе – Бәри зийнет; Дарақты жер көгертер, Адамды мийнет көгертер; Адам мийнети менен сулыў; Адамның келбети хәм көрки – мийнет; Адамды исинен билесең, Малды тисинен билесең; Еңбек етсең емерсең; Еңбектиң наны мазалы; Харма деген хәлге қуўат, Бар бол деген бәринен зият; Ерте жатта ерте тур, Бир пискекти артық ур.*

Бул карақалпақ нақыл-мақалларында адамның «кәсип, мийнет хәм мийнетке жарамлылығы» хәрекетлендириледи, «мийнет» лексемасы колланылыўы жағынан тийкаргы сөз бирлиги екенлиги белгили

болады. Бул лексеманың синонимлары «ис», «жумыс», «еңбек» сөз бирликлери есапланады. «Адамды исинен билесең, Малды тисинен билесең» нақылында мийнет искерлиги “ис” синоними менен тәрийпленген, бирак «Харма деген халге қууат, Бар бол деген бәринен зият», “Ерте жатта ерте тур, Бир пискекти артық ур» сыяклы нақылдарда мийнет түсиниги имплицит формада берилген. Биринши нақылда “мийнет ислеп атырған инсанды қоллау, халынан хабар алыу жумыстың өнімliliгін асырады” мәнісін береді, екінши нақылда болса “ерте турған инсан бир иске артық үлгереди, көп нәтийжели жумыслар ислеуі мүмкін” мәнілер тәрийпленеди.

Темперамент: «Темперамент – инсанның индивидуал психик сезимлерин, эмоционал жағдайын, қоршаған әтирапқа өзіннің қатнасын билдириудегі тәсиршенлік дәрежесі, сезимлер күши, минез-қулықтардың тәрийиплениуі» [Ожегов, Шведова 1992]. Берилген бул тәрийип жәрдемінде биз топланған нақылдардың инсан характеріндегі психологик хәм эмоционал жағдайларды белгилеуши сөз бирликлеринин хәрәкетлендирилиуі анықланды:

Таблица 1

Мысаллар	тәсиршенлік дәрежесі	қоршаған әтирапқа қатнасы	сезимлер күши	минез-қулықтар
Жаман атқа жал питсе, Жанына торсық байлатпас. Жаман адамға мал питсе, Жанына қоңсы қондырмас, Қондырса да тындырмас.	+	+	+	+
Қара мал соқпақшыл, Жаман адам тақмақшыл.		+	+	+
Жүйрик ат шабан болмас, Жақсы адам жаман болмас	+		+	+
Шөп жаманы ақсар, Адам жаманы қақсал, Қатын жаманы кербаз, Айтқанның тилин алмас.		+	+	+
Қыйсық адам дүзиу жолды излемес, Дүзиу адам қыйсық жолды гөзлемес.		+	+	+
Жаман адам аяғы, Сегиз болып келеди. Ал, биреуі болмаса, Биреуі келип тийеди.	+	+		+
Бултан шыққан күн ашшы, Жаман адамның сөзи ашшы.		+		+
Жаман адам жүрисинен күң болар.	+	+		+
Жаман адам иске олақ, Өз үйине өзи қонақ.		+		+
Өзи болған адамның хеш жерінде мини жоқ.	+	+		+
Ағашқа питкен қыйсықлық, Адамға да питеди		+		+

Берилген мысалларда инсан характеріндегі темпераментти тәрийплеу тийкарынан «жаман/жақсы» сөз бирликлери жәрдемінде әмелге асырылған хәм инсан темпераментин белгилеп беріуши нақыллар қурамының тийкарғы сөз бирликлери карама-қарсылығы хәм сөзлик антонимия формалары анық көзге тасланады. Мазмун карама-қарсылығы лексик антонимлер аркалы хәрәкетлендириледі.

Зооним: Қурамында зоонимиялар қолланылған нақыл хәм мақаллар мазмунында инсанның лингвистик көз карастағы искерлиги хәм тәрийипленеди. Бул мазмунлар зоонимлер хәм предмет атлары менен хәрәкетлендириледі. Мысалы: *Бақа көлинде, хәр ким тууған елинде; Түйениң үлкени көтирде таяқ жейди; Алтын алма, алғыс ал.* Бул нақылдарда таяныш сөз бирликлери сыпатында «бақа», «түйе», «алтын» сөзлери қолланылған.

Зооним бул сөздің лексик семантик варианты есапланады, бунда белгили бир түр аты сыпатында хайуан атлары ислетиледи. Зоонимлердің коннотатив мәнілери аркалы инсанның айрықша қәсийетлери сүүретленеди. Мысалы, жоқарыда келтирилген карақалпақ нақылында инсан «бақа» сөз бирлиги бул мысалда еки мәниде берилип, бириншиси бул “бийпарк, патас адам” мәнісін билдирип, ал екіншиси болса бул «өз үйінде, елинде, өзине тийисли майдандағы адам» мәнісін, «түйе» бирлиги менен «шаңарақтың жасы үлкени, перзентлерден

үлкени, бир топар яки жэмээттың ишиндеги жасы үлкен инсан» мәниси хәрекетлендириледи хэм бул мәнилери сөзлердиң коннотатив мәнилери аркалы сүүретленеди.

Зоонимлер аркалы инсанның сөйлеу хызметиниң тәрийиплениуи, әдеп-икрамлылығы хэм интеллектуал сыпатлары жеткерип бериледи. Улыўма тилдиң лексикалық-семантикалық қатламында зоонимлер сыяқлы бай хэм курамалы сыпатқа ийе болған топарды табуу кыйын. Сол себепли олардың тилде кең тармақлы ұазыйпаны атқаруы үлкен қызығыўшылық оятады. Өзбек тилинде хайўанлар образы тийкарында қәлипсесетуғын фразеологик бирликлер хэм накыллар бар, олардың унамлы хэм унамсыз тәрептен колданылыуы А.Э.Маматов тәрепинен бираз үйренилген [Маматов 2000.:25-27].

“Адам” концептосферасын хәрекетлендириу зооним компонентлери аркалы карақалпак накылларында төмендегише топарларда бериледи.

1. Әдеп-икрамлылық сыпатлары:

Бул топардағы накылларда ең көп ушыраитуғын компонентлери «ат», «ешек», «ийт», «қой» зоонимлери есапланады: Ат баспайман деген жерин үш басады; Ат туяғынан ақсайды; Атқа ердиң батқанын, Ийес билмесе, ат билер; Ешектиң ақырына атты байласаң, Ешектиң тәпси атқа урады; Ақсақ қой түстен кейин маңырайды; Ийт үрер кәрұан көшер, Үрер-үрер үни өшер; Сары ийт сағалдың досты; Жерине қарай жылыны, Тауына қарай құланы; Кус мурынсыз туўмас; Түлкиниң өз териси өзине жасу; Бори жолдасын дастық қылмайды.

Қарақалпак миллий лингвистик дүньясы көринисинде зоонимлик компонентлердиң ишинде үй хайўанлары «ат», «қой» хэм «ийт» көп келтирилиуи бийкардан бийкар емес, себеби ески дәуирлерден карақалпак халқы шаруашылық пенен шуғуланғанлығы себепли бул бирликлер сөйлеу хызметиниң сөз аркалы тәрийиплениуинде айрықша орын алған. «Ийт» бирлигиниң накыллар курамында келтирилиуи себеплеринен бири шаңарақтың, үйдиң берекети тийкарынан үш затта болатуғынлығы белгили болады: инсан, шаруа хэм ийт.

2. Интеллектуал сыпатлары: Арысландай күшиң болса, Түлкидей әдисиң болсын; Сазан балықтың мийин жеген, Ақыллы болады; Ешектиң тәпси атқа урады; Ақсақ қой түстен кейин маңырайды; Түйе бойына исенип, Жылдан бос қалыпты; Ат айлығын ойлайды, Түйе жыллығын ойлайды, Ешек еки аяғының астын ойлайды; Жүздең жүйрик шығады, Мыңнан түлпар шығады.

Тил материалы анализленген хайўанлардың «ат», «балық», «ешек», «түйе», «түлки», «қой» түрлери карақалпак миллий дүнья көринисинде ақлы раўажланыўдың анық дәрежедеги символлары болып қалған. Мысалы, «ешек» образы қайсарлық, өжетлик хэм ақмақлық, «түлки» хийлекерлик хэм зийреклик символы, «түйе» сабырлылық, бийпаруалық, шыдамлылық символы, «қой» жууаслық, аңқаулық, «түлпар» шаққанлық, ақыллылық сыяқлы мәнилерде сүүретленеди. «Сазан балықтың мийин жеген, Ақыллы болады» накылында болса зооним сыпатында балық түри «сазан» лексемасы ислетилген. Улыўма алғанда сазан балықтың мийин жеген киси ақыллы болады, деген пикир бериледи. Хәр қандай жағдайда да бул накыл «ақыл», «интеллект» мазмунына тийисли болып табылады.

Келтирилген мысаллар анализинен «түйе» сөзи карақалпак тилинде кең көлемде қолланылатуғын сөз бирликлери қатарына кирсе, ал басқа тиллерде оның қолланыу көлеми кемирек. Бундай қолланылыўдағы өзгешеликлер миллетлердиң миллий дүнья көринислери арасындағы парықлар менен тәрийипленеди. Қарақалпаклардың ассоциатив ой өрисинде түйе – инсанның жолдасы болған тийкаргы хайўан түрлеринен бири есапланады. Сол себепли бул хайўан аты паремиологик текстларде көп қолланылады хэм өмирдиң айрықша аспектеринде ойлау, пикир билдириу объекти сыпатында қолланылады.

Категориялау системасының үшінши принципине көре пайда болған когнитив категорияларды белгилеймиз. Солай етип, зооним компонентли әдеп-икрамлылық хэм интеллектуал сыпатлар “Ат” концепти менен бериледи.

Соның менен бирге, интеллектуал сыпатлар, темперамент, мийнет искерлиги хэм зооним мәнилери хәрекетлендириуши тил бирликлери «адам» концептосферасының тийкаргы хәрекетлендириушилері сыпатында ислетиледи. Анализ нәтийжелериниң көрсетиуинше, ең үлкен топар үй хайўанлары түйе, ийт, ешек, хэм аттан туратуғын паремиялардан ибарат. Паремияларда ең кем қолланылатуғын зоонимлер булар – түлки, қасқыр, тышқан, қораз.

«Адам» концептосферасын ишки хэм сыртқы формаларда изертленген паремиялар улыўма адамның «паремиологиялық портрет»ин пайда етеди, десек алжаспаймыз.

ӘДЕБИЯТЛАР

1. Маматов А.Э. Ұзбек тили фразеологизмлариниң шакланиши масалалари. Филология фанлари доктори илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация автореферати. – Тошкент, 2000. – 56 б.
2. Сафаров С.Ш. Когнитив тилшунослик. – Жиззах: Сангзор, 2006. – Б. 11-53.
3. Карақалпакско-русский словарь. – М.: Издательство «Иностранных и национальных словарей», 1958. – 890 с.
4. Қарақалпак тилиниң түсиндирме сөзлиги. Нөкис: «Қарақалпакстан» баспасы. 1982. I, II, III, IV Ж. – 287 б.
5. Қарақалпак фольклоры. Нөкис: «Қарақалпакстан» 1982. -154 б.

Резюме

Мақала «адам» концептосферасын пайда етиуши тил бирликлерин үйрениуе бағышланған болып онда улыўма адамның «паремиологиялық портрет»ин пайда етиуши бир қанша паремиялар анализ етилген.

Резюме

Мақолада «Одам» концептосферасини яратувчи тил бирикмаларини урганишга бағишланиб, унда одамнинг «паремиологик портрети»ни яратувчи қатор паремиялар таҳлил қилинган.

Резюме

В статье изучены языковые единицы концептосфера «адам» (человек) подвергается к анализу значительное количество паремий, составляющих в совокупности "паремиологический портрет" человека.

Summary

The article deals with linguistic units of concept «Human» (man) which exposed to the analy of considerable amounts of paremy consisting complex of «paremiological partrait» of tuman being.

Таяныш сөзлөр: концептосфера, концепт, лингвомәденият, когнитив лингвистика, имплицит, миллий лингвистик дунья көриниси, зооним

Ключевые слова: концептосфера, концепт, лингвокультурология, когнитивная лингвистика, имплицит, национальная языковая картина мира, зооним

Key words: conceptosphere, concept, linguaculture, cognitive linguistics, hidden meaning, national linguistic picture of the world, zoonim

О КОГНИТИВНОМ АСПЕКТЕ АНГЛИЙСКИХ ОДНОВАЛЕНТНЫХ ГЛАГОЛОВ ДЕЙСТВИЯ

Матмуратова Г.Б.

Каракалпакский государственный университет

Как известно, понятие валентности вошло в лингвистику из химии, где под этим термином понимается способность сочетаться определенного химического элемента с другим элементом.

Значительный вклад в развитии теории валентности в лингвистике сделали такие лингвистики, как Степанова М.Д., Хельбиг Г. 1978, Теньер Л. 1988., Bondzio W. - 1971., Кибардина С.М. 1979., Лангакер Р. В. 1998 N5., Лейкина Б.М. 1961, Юсупов У.К. и др. В данной статье делается попытка пролить свет на когнитивный аспект английских одновалентных глаголов действия.

В настоящее время в лингвистике существуют узкое и широкое толкование валентности. При узком толковании валентность - это способность глагола открывать вокруг себя определенные свободные места, которые должны быть заняты актантами (соучастниками) действия. При широком понимании валентность - это способность одного языкового элемента (морфемы, слова и т.д.) с другими языковыми элементами. При таком понимании слова «сочетаемость» и «валентность» становятся синонимичными.

В результате расширительного толкования валентности появились термин «внутренняя валентность» по отношению к конституэнтам слова и «внешняя валентность» по отношению к сочетаемости единиц выше морфем. Мы предлагаем усредненное толкование термина «валентность», учитывающее дихотомию языка и речи.

На основе дихотомии язык и речь валентность можно делить на языковую и речевую. Языковая валентность это - потенция слова сочетаться с другими словами на основе его лексического значения, тогда как речевая валентность - это реализуемая в речи потенция слова сочетаться с другими словами, образуя синтаксическое отношение между собой, диктуя употребление их в конкретных формах. Речевая валентность основывается одновременно как на лексическую, так и на грамматическую семантику сочетающихся слов. Отсюда следует, валентность предполагает наличие синтаксического отношения, и характеризуется предсказуемостью сочетаемости слов.

Как известно, сочетающиеся слова имеют общую сему, которая имеет несколько названий: **классема, пересекающая сема, повторяющая сема** и т.д. Однако следует отметить, что сочетаемость слов в отличие от сочетаемости незначимых единиц мотивируется внешним миром или образом говорящего. Например, мы не можем сказать **Я хочу убить камня**. Этого не допускает логика вещей т.е. камень не живое существо, которого можно убить. Однако человеческий язык может отражать объективный мир образно. Например, узбекское словосочетание «оқ олтин» (белое золото) является образной номинацией хлопка. При этом человек сочетает несочитаемые слова с помощью образа.

Вслед за Л.Теньером традиционная лингвистика отмечает наличие от одного до трех актантов у глагола. На основе количества актантов глаголы стали называться **авалентными (безвалентными), одновалентными (одноместными), двухвалентными (двухместными) и трёхвалентными (трёхместными)**. Авалентные глаголы являются одним из разновидностей непереходных глаголов, они не могут иметь ни подлежащего, ни дополнения. Они существуют в русском языке (например, **вечереть**), а в английском их нет.

Одновалентные глаголы (**to smile, to sleep, to hope to cough** и т.д.) открывают место для единственного участника действия, которым является подлежащее. Двухвалентные глаголы (**to see, to love, to have, to hate, to regret** ит.д.) тоже являются переходными, но они открывают места для подлежащего и прямого дополнения в